



PROGRAMACIÓN DOCENTE DE **IMPROVISACIÓN E ACOMPAÑAMENTO I-II (ACORDEÓN)**

CONSERVATORIO SUPERIOR DE MÚSICA DE A CORUÑA.

TÍTULO SUPERIOR DE MÚSICA (ENSINANZAS REGULADAS POLO DECRETO 163/2015, DO 29 DE OUTUBRO)

CURSO 2024/25

1. IDENTIFICACIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN										
DISCIPLINA DE IMPROVISACIÓN E ACOMPAÑAMENTO I-II										
ESPECIALIDADE:	INTEPRETACIÓN							ITINERARIOS:	ACORDEÓN	
CARÁCTER:	OBRIGATORIA							TIPO DE CLASE:	COLECTIVA	
DEPARTAMENTO:	ACORDEÓN							XEFE DE DPTO.:	NORBERTO MAGÍN PRIETO TRANCÓN	
CURSOS	1º curso		2º curso		3º curso		4º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA:	NORBERTO MAGÍN PRIETO TRANCÓN
CUADRIMESTRES	I	II	III	IV	V	VI	VII	I	Horas de clase semanais:	1 H
ECTS/CUAD.			1,5	1,5					Observacións:	
DOCENTES:	NOME E APELIDOS							EMAIL/TEL/WEB	TITORÍA	
	NORBERTO MAGÍN PRIETO TRANCÓN							norbertompt@edu.xunta.gal	VENRES 10.30-11:30	

2. DESCRIPTOR E COMPETENCIAS	
DESCRIPTOR:	Desenvolvemento da capacidades que permitan a práctica da improvisación nun instrumento polifónico a través do coñecemento dos elementos e procedementos construtivos. Principios básicos do acompañamento nos diferentes estilos e en diferentes formacións instrumentais. Práctica do baixo cifrado.
COÑECEMENTOS PREVIOS:	Todos os coñecementos harmónicos e de análise anteriores.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS:	Inda que, en principio, a improvisación musical significa facer un traballo, pasaxe, etc. sen telo planificado con antelación, é imposible facer una improvisación de certo nivel sen antes estudar as ferramentas necesarias para a súa realización con éxito. Estas ferramentas atópanse no coñecemento destas tres disciplinas: harmonía, composición e análise, desenvolvidas de xeito práctico no instrumento.
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS:	T1 T3 T7 T15
COMPETENCIAS XERAIS:	X2 X7 X8 X17 X21 X22 X23
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS:	E12 E13 E14 E15 E17 E18 E19
Ver a lista e descrición de competencias no Decreto 163/2015 do 29 de outubro.	



3. OBXECTIVOS	
DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Potenciar a creatividade a partir do coñecemento e a práctica de técnicas da improvisación a solo ou en conxunto.	T1 T3 T15 X2 X7X8 X17 X21 X22 X23 EI2 EI3 EI4 EI5 EI7 EI8 EI9
2. Adestrar a lectura, a memoria e a interpretación comprensiva a través da análise de cada un dos elementos que integran as obras musicais de diferentes estilos.	T1 T3 T15 X2 X7 X17 X21 X22 X23 EI2 EI3 EI4 EI5 EI7 EI9
3. Realizar a análise harmónica ao teclado de obras para a, reducindo a textura polifónica ao seu esquema básico.	T1 T3 X2 X7 X8 X17 X21 X22 X23 EI2 EI3 EI5 EI7 EI9
4. Improvisar melodías, acompañamentos ou pezas ben sexa libremente ou seguindo pautas establecidas previamente	T1 T3 X2 X7 X17 X21 X22 X23 EI2 EI3 EI4 EI5 EI7 EI9
5. Memorizar e desenvolver estruturas harmónicas extraídas de obras do repertorio clásico y popular de diferentes estilos	T1 T3 X2 X21 X22 X23 EI2 EI4 EI5 EI7
6. Desenvolver a capacidade de análise en canto a estruturas harmónicas e formais se refire	T1 T3 T15 X2 X7 X8 X17 X21 X22 X23 EI2 EI3 EI4 EI5 EI7 EI9
7. Desenvolver o pensamento consciente mentres se está tocando	T1 T3 T7 T15 X2 X7 X8 X17 X21 X22 X23 EI2 EI3 EI4 EI5 EI7 EI9
8. Demostrar o reflexos necesarios para resolver no momento as posibles eventualidades que poidan xurdir durante a interpretación	T1 T3 T7 T15 X2 X7 X8 X17 X21 X22 X23 EI2 EI3 EI4 EI5 EI7 EI9
9. Valorar a improvisación como unha práctica que desenvolve a creatividade e a imaxinación musical	T1 T3 T7 T15 X2 X7 X8 X17 X21 X22 X23 EI 2 EI3 EI4 EI5 EI7 EI9

4. CONTIDOS		
TEMAS	DESCRITOR DE SUBTEMAS (1º CUADRIMESTRE)	SESIÓNS
1. O Acorde. Estructuras harmónicas. Padróns.	1.1 Clasificación dos acordes. (maiores, menores, sétima). Inversións. 1.2 Formación de acordes co manual esquerdo 1.3 Cifrado Americano 1.4 Funcións Harmónicas (subdominante, dominante, tónica). Enlaces básicos de acordes. 1.5 Dominantes secundarias. Circulo de quintas	6



	<p>1.6. Padróns rítmicos e melódicos e de acompañamento da música moderna (Swing, Bossa Nova, Cha-cha-cha, Funky, Bolero, Blues).</p> <p>1.7. Escalas modales e pentatónicas.</p> <p>1.8 Creación e desenvolvemento de motivos sobre acordes.</p> <p>1.9 Estructuras harmónicas de oito compases.</p> <p>1.10 Redución harmónica. Re-harmonización</p>	
2. Creación melódica	<p>2.1 Construción de motivos con notas reais. 2.2 Construción de motivos con notas de paso e floreos.</p> <p>2.3 Desenrolo de motivos e adaptación ás diferentes estruturas harmónicas por enlace e/ou transporte.</p> <p>2.4 Células, motivos, semifrases e frases. 2.5 Frases de oito compases. Pregunta-resposta.</p> <p>2.6 Creación melódica en base as harmonías traballadas</p>	2
3. Improvisación e Acompañamento	<p>3.1 Acompañamento a melodías clásicas e/o populares, tendo en conta os contidos anteriormente tratados.</p> <p>3.2 Improvisación imitativa e libre en base aos contidos traballados</p>	6
4. Repaso dos contidos tratados	4.1 Repaso, afianzamento e traballados	2
TOTAL SESIÓN:		16

4. CONTIDOS		
TEMAS	DESCRITOR DE SUBTEMAS (2º CUADRIMESTRE)	SESIÓN
1. O Acorde. Estructuras harmónicas. Padróns.	<p>1.1 Clasificación dos acordes (maiores, menores, sétima, novena, sexta)</p> <p>1.2 Formación de acordes co manual esquerdo</p> <p>1.3 Cifrado Americano</p> <p>1.4 Funcións Harmónicas (subdominante, dominante, tónica). Enlaces básicos de acordes. Dominantes secundarias. Circulo de quintas</p> <p>1.5 Padróns rítmicos e melódicos e de acompañamento da música moderna (Swing, Bossa Nova, Cha-cha-cha, Funky, Bolero) y folkórica (flamenco, klezmer, ballenato).</p> <p>1.6 Redución harmónica. Reharmonización.</p>	6
2. Creación melódica	<p>2.1 Construción do motivo con notas reais, notas de paso, floreos, apoiaturas, anticipacións e retardos.</p> <p>2.2 Desenrolo de motivos e adaptación ás diferentes estruturas harmónicas por enlace e/ou transporte</p> <p>2.3 Células, motivos, semifrases e frases.</p> <p>2.4 Frases de oito compases. Pregunta-resposta.</p> <p>2.5 A semifrase contrastante: Contraste rítmico, melódico e harmónico.</p> <p>2.6 Creación melódica en base as harmonías traballadas</p>	2
3. Improvisación e Acompañamento	<p>3.1 Acompañamento a melodías clásicas e/o populares, tendo en conta os contidos anteriormente tratados.</p> <p>3.2 Improvisación imitativa e libre en base aos contidos traballados</p>	6



4. Repaso dos contidos tratados	4.1 Repaso, afianzamento e traballados	2
TOTAL SESIÓNS:		16

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE E METODOLOXÍA (I-IV)

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
<p>Práctica de aula: Traballo pormenorizado dos contidos propostos, partindo do máis sinxelo ao máis complexo, traballando os aspectos máis técnicos nun primeiro lugar e aplicándoos posteriormente a tarefas máis creativas.</p> <p>As clases terán unha compoñente principal de práctica co instrumento. Planificaranse as actividades de forma que se fomenta a participación simultánea do alumnado, impulsando así o traballo colaborativo na aula.</p>	16	-	16
<p>Práctica individual: Adestramento persoal do alumno de todas as ferramentas e técnicas da práctica harmónica e improvisatoria ao teclado traballadas na aula. Comprenderá:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Análise do material musical sobre o que se traballa nas clases 2. Preparación e adestramento dos recursos cognitivos técnicos e interpretativos necesarios para a práctica harmónica, repentización e improvisación 	-	28	-
Actividades de avaliación	1	-	1
TOTAL HORAS			45

6. AVALIACIÓN

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
6.1. CONVOCATORIA ORDINARIA			
6.1.1 AVALIACIÓN ORDINARIA (CON AVALIACIÓN CONTINUA)			



1. Traballo na aula	Amosar na aula unha capacidade de aprendizaxe progresiva como resultado da optimización do rendemento da práctica individual.	T1 T3 T7 T15 X2 X7 X8 X17 X21 X23 EI3 EI4 EI5 EI8 EI9	30%
2. Desenvolvemento de 2 estruturas harmónicas	Aplicar os coñecementos harmónicos e do acordeón adecuadamente	T1 T3 T15 X8 X21 X22 X23 EI2 EI4 EI5 EI7	15%
3. Harmonizar e improvisar un acompañamento a cada unha das 2 melodías dadas	Amosar os coñecementos harmónicos, melódicos e do acordeón, así como a escoita interna, para o acompañamento de melodías	T1 T3 T15 X2 X8 X17 X21 X22 X23 EI2 EI 4 EI5 EI7	10%
4. Improvisar unha frase sobre cada un dos 2 motivos dados	Amosar coñecemento dos elementos e procedementos construtivos para a improvisación melódica	T1 T3 T15 X2 X8 X17 X21 X22 X23 EI2 EI4 EI5 EI7	15%
5. Improvisación sobre 2 pezas, fragmentos e/ou melodías concretas de diferentes estilos aportados polo profesor, tendo en conta os aspectos formais, melódicos, rítmicos e/ou harmónicos das mesmas	Amosar autonomía e solvencia na lectura e análise de pezas, fragmentos ou melodías. Amosar coñecemento dos elementos e procedementos construtivos para a improvisación.	T1 T3 T7 T15 X2 X7 X8 X17 X21 X22 X23 EI2 EI3 EI4 EI5 EI7 EI8 EI9	30%
6.1.2. AVALIACIÓN ORDINARIA (ADIANTO DE CONVOCATORIA-EXAME DECEMBRO)			
1. Desenvolvemento de 2 estruturas harmónicas	Aplicar os coñecementos harmónicos e do acordeón adecuadamente	T1 T3 T15 X8 X22 EI7 EI9	20%
2. Harmonizar e improvisar un acompañamento a cada unha das 2 melodías dadas	Amosar os coñecementos harmónicos, melódicos e do acordeón, así como a escoita interna, para o acompañamento de melodías	T1 T3 T15 X2 X8 X17 X21 X22 X23 EI2 EI 4 EI5 EI7	20%
3. Improvisar unha frase sobre cada un dos 2 motivos dados	Amosar coñecemento dos elementos e procedementos construtivos para a improvisación melódica	T1 T3 T15 X2 X8 X17 X21 X22 X23 EI2 EI4 EI5 EI7	20%
4. Improvisación sobre 2 pezas, fragmentos e/ou melodías concretas de diferentes estilos aportados polo profesor, tendo en conta os	Amosar autonomía e solvencia na lectura e análise de pezas, fragmentos ou melodías.	T1 T3 T7 T15 X2 X7 X8 X17 X21 X22 X23 EI2 EI3 EI4 EI5 EI7 EI8 EI9	40%



aspectos formais, melódicos, rítmicos e/ou harmónicos das mesmas	Amosar coñecemento dos elementos e procedementos construtivos para a improvisación.		
6.1.3. AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*PERDA AVALIACIÓN CONTINUA)			
* (Alumnos que superen as 3 faltas por cuadrimestre, establecidas no centro, aprobadas en consello escolar)			
1. Desenvolvemento de 2 estruturas harmónicas	Aplicar os coñecementos harmónicos e do acordeón adecuadamente	T1 T3 T15 X8 X22 EI7 Ei9	20%
2. Harmonizar e improvisar un acompañamento a cada unha das 2 melodías dadas	Amosar os coñecementos harmónicos, melódicos e do acordeón, así como a escoita interna, para o acompañamento de melodías	T1 T3 T15 X2 X8 X17 X21 X22 X23 EI2 EI 4 EI5 EI7	20%
3. Improvisar unha frase sobre cada un dos 2 motivos dados	Amosar coñecemento dos elementos e procedementos construtivos para a improvisación melódica	T1 T3 T15 X2 X8 X17 X21 X22 X23 EI2 EI4 EI5 EI7	20%
4. Improvisación sobre 2 pezas, fragmentos e/ou melodías concretas de diferentes estilos aportados polo profesor, tendo en conta os aspectos formais, melódicos, rítmicos e/ou harmónicos das mesmas	Amosar autonomía e solvencia na lectura e análise de pezas, fragmentos ou melodías. Amosar coñecemento dos elementos e procedementos construtivos para a improvisación.	T1 T3 T7 T15 X2 X7 X8 X17 X21 X22 X23 EI2 EI3 Ei4 EI5 EI7 EI8 EI9	40%
6.2. CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA			
1. Desenvolvemento de 2 estruturas harmónicas	Aplicar os coñecementos harmónicos e do acordeón adecuadamente	T1 T3 T15 X8 X22 EI7 Ei9	20%
2. Harmonizar e improvisar un acompañamento a cada unha das 2 melodías dadas	Amosar os coñecementos harmónicos, melódicos e do acordeón, así como a escoita interna, para o acompañamento de melodías	T1 T3 T15 X2 X8 X17 X21 X22 X23 EI2 EI 4 EI5 EI7	20%
3. Improvisar unha frase sobre cada un dos 2 motivos dados	Amosar coñecemento dos elementos e procedementos construtivos para a improvisación melódica	T1 T3 T15 X2 X8 X17 X21 X22 X23 EI2 EI4 EI5 EI7	20%
4. Improvisación sobre 2 pezas, fragmentos e/ou melodías concretas de diferentes estilos aportados polo profesor, tendo en conta os aspectos formais, melódicos, rítmicos e/ou harmónicos das mesmas	Amosar autonomía e solvencia na lectura e análise de pezas, fragmentos ou melodías. Amosar coñecemento dos elementos e procedementos construtivos para a improvisación.	T1 T3 T7 T15 X2 X7 X8 X17 X21 X22 X23 EI2 EI3 Ei4 EI5 EI7 EI8 EI9	40%



Observacións: No caso da avaliación continua, aínda que se avalía e cualifica cada unha das clases para obter a cualificación final en base ás porcentaxes indicadas, poderá realizarse un exame ao final do cuadrimestre, en caso de querer obter unha cualificación superior á conseguida coa media resultante da avaliación diaria. O exame será o mesmo que para a avaliación alternativa e a extraordinaria. Nese caso, a cualificación final, será a nota media entre a resultante da avaliación continua e a obtida no exame realizado.

SISTEMA DE CUALIFICACIÓN:

Cualificarase en función da seguinte escala numérica de 0 a 10, con expresión de un decimal, á que poderá engadirse a súa correspondente cualificación cualitativa (Orde do 21 de novembro de 2016, Artigo 31)

0-4,9: Suspenso

5,0-6,9: Aprobado

7,00-8,9: Notable

9,00-10: Sobresaliente

A Mención de “Matrícula de Honra” poderá ser outorgada a alumnos ou alumnas que obteñan unha cualificación igual ou superior a 9,0. O seu número non poderá exceder o 20% de alumnos/as matriculados/as nunha materia no correspondente curso académico, non sendo que o número de alumnos/as matriculados/as sexa inferior a 20, caso en que se poderá conceder unha soa matrícula de honra.

Para a obtención da matrícula de honra, en caso de haber máis aspirantes que número de matrículas a outorgar, realizarase unha proba específica que consistirá realizar en Harmonizar e improvisar un acompañamento dunha melodía dada e facer unha improvisación sobre 2 pezas, fragmentos e/ou melodías concretas de diferentes estilos

7. ALUMNADO CON NECESIDADES EDUCATIVAS ESPECIAIS

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
<p>Deberanse cumprir as disposicións vixentes no marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral d dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social.</p> <p><i>Asimesmo terase en conta a ORDE do 8 de setembro de 2021 pola que se desenvolve o Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia en que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación.</i></p>	<p>Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.</p>

8. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E DOCUMENTOS

Aebersold Jazz, J. (1967/1994) *Como improvisar y tocar Jazz (6ª ed.)*. Spanish Edition.

Ansins Arbó, Miguel (2004) *Teoría y práctica del bajo cifrado, en su realización al piano*. Madrid: Real Musical.

Bach, J. S. por García Vázquez, J.R. (2010) *22 pequeños preludios. Análisis y metodología de trabajo*. Madrid: Enclave Creativa

Bach, J. S. por García Vázquez, J. R. (2008) *15 invenciones a dos voces. Análisis y metodología de trabajo*. Madrid: Enclave Creativa.

Bernaudo, A. y Desportes, I (2003) *Manual práctico para el reconocimiento de los estilos desde Bach a Ravel*. Madrid: Real Musical Cortada, M. L. (2003) *Teoría y práctica del bajo continuo*. Barcelona: DINSIC Publicaciones Musicales, S.L.

Coker, J. (1964) *Improvisando en Jazz*. Buenos Aires: EDITORIAL VICTOR LERU Ferrer, Ferran (2001) *Acompaña y*



disfruta. Valencia: Impromptu Editores, S. L.

Lorenzo de Reizabal, A., Olabarieta Zaro, J. (2010) *Improvisación: De la teoría a la práctica*. Barcelona: Editorial Boileau. Levine, M. (2003). *EL libro del Jazz Piano*. EEUU: Sher Music Co.

Molina, E.(1990). *Improvisación al piano. Volúmen 1. Ejercicios fundamentales*. Madrid: Real Musical (reeditado por Enclave Creativa.

Molina, E. (1994). *Improvisación al piano. Voúmen 2. Desarrollo de estructuras armónicas*. Madrid: Real Musical. (reeditado por Enclave Creativa)

Molina, E. (1994). *Improvisación al piano. Volúmen 3. Estructuras melódicas*. Madrid: Real Musical. (reeditado por Enclave Creativa)

Molina, E.; Molina C..(2006) Burgmüller. 25 estudios fáciles para piano. Op 100. Análisis y metodología de trabajo. Madrid: Enclave Creativa

Molina, E; Cisneros, J; Doña, I; Rodríguez, J.(2007). *Improvisación y acompañamiento. Voúmen 1*. Madrid: Enclave Creativa

Ediciones S.L

Molina, E; Cisneros, J; Doña, I; Rodríguez, J.(2007). *Improvisación y acompañamiento. Voúmen 2*. Madrid: Enclave Creativa Ediciones S.L

Oltra, M. (2003). *Ejercicios de acompañamiento*. Barcelona. Ed. Boileau. Real Book I-II

Toch, E. (2001). *La melodía*. Barcelona: Idea Books.

Toch, E.(2001). *Elementos constitutivos de la música*. Barcelona: Idea Books

9. OBSERVACIÓNS

O tipo de contidos desta asignatura fai imposible na maioría dos casos a organización deles en sesións illadas e perfectamente delimitadas. A materia, eminentemente práctica, é de carácter tanto acumulativo como continuado e depende en gran medida da particularidade de cada alumno, pois hai grandes diferenzas en canto a velocidade de aprendizaxe e asimilación dos contidos. **Unha vez estudado éstos repítense unha e outra vez ao longo de todo o cuadrimestre, non quedando relegados só á sesión onde se introduciu.**

O repertorio por curso incluirá as pezas ou fragmentos de diferentes estilos necesarios para traballar os contidos propostos.

Dado que o numero de semanas non coincide co número de sesións adaptárase cada curso segundo número e colocación dos festivos e as diversas actividades do centro modificando se fora necesario no propio curso o número de sesión asignadas a cada tema; en ningún caso se incluirán temas deste curso no seguinte.